Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2025)0298

Diplomatska strategija EU in geopolitično sodelovanje na Arktiki

Priporočilo Evropskega parlamenta z dne 26. novembra 2025 o priporočilu Evropskega parlamenta Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko o diplomatski strategiji EU in geopolitičnem sodelovanju na Arktiki (2025/2116(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju svojih predhodnih resolucij o vprašanjih, povezanih z Arktiko, zlasti resolucije z dne 7. oktobra 2021 o Arktiki: priložnosti, pomisleki in varnostni izzivi[1],

– ob upoštevanju Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu z dne 16. novembra 1994,

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 13. oktobra 2021 z naslovom Okrepljeno delovanje EU za mirno, trajnostno in uspešno Arktiko (JOIN(2021)0027),

– ob upoštevanju Pariškega sporazuma in Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja,

– ob upoštevanju sporazuma na podlagi Konvencije OZN o pomorskem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije, ki je bil sprejet 19. junija 2023,

– ob upoštevanju ustanovitve Sveta baltskih držav,

– ob upoštevanju konvencije Mednarodne organizacije dela o domorodnih in plemenskih ljudstvih, sprejete 27. junija 1989,

---

1 UL C 132, 24.3.2022, str. 113.

– ob upoštevanju sporazuma za preprečevanje nereguliranega ribolova na odprtem morju v osrednjem Arktičnem oceanu z dne 3. oktobra 2018 (sporazum o ribolovu v osrednjem Arktičnem oceanu),

– ob upoštevanju deklaracije OZN o pravicah domorodnih ljudstev,

– ob upoštevanju Svalbardske pogodbe (prej Pogodbe o otočju Spitzbergi) z dne 9. februarja 1920,

– ob upoštevanju deklaracije z dne 19. septembra 1996 o ustanovitvi Arktičnega sveta (deklaracija iz Ottawe),

– ob upoštevanju treh pravno zavezujočih sporazumov, izpogajanih v okviru Arktičnega sveta, in sicer sporazuma z dne 12. maja 2011 o sodelovanju v letalskih in pomorskih akcijah iskanja in reševanja na Arktiki, sporazuma z dne 15. maja 2013 o sodelovanju na področju pripravljenosti in odzivanja na onesnaževanje morja z nafto ter sporazuma z dne 11. maja 2017 o okrepitvi mednarodnega znanstvenega sodelovanja na Arktiki,

– ob upoštevanju skupne izjave po srečanju na vrhu med Evropsko unijo in Kanado leta 2025: Trajno partnerstvo, ambiciozna agenda,

– ob upoštevanju otvoritve urada EU v Nuuku na Grenlandiji 15. marca 2024,

– ob upoštevanju govora predsednika vlade Grenlandije Jensa-Frederika Nielsena v Parlamentu 8. oktobra 2025,

– ob upoštevanju člena 121 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A10-0229/2025),

A. ker je Arktika regija z več kot štirimi milijoni prebivalcev ter različnimi kulturami, skupnostmi in gospodarstvi, zato mora ostati območje miru, kjer se spoštujejo biotska raznovrstnost in krhki ekosistemi; ker bi bilo treba konstruktivno sodelovanje na Arktiki zaščititi pred stopnjevanjem svetovnih rivalstev;

B. ker EU že desetletja deluje v evropski Arktiki in v širši arktični regiji kot arktična akterka s strateškimi interesi in ima temeljni interes, da strateško prispeva k pozitivnim varnostnim, socialno-ekonomskim in okoljskim rezultatom, zlasti prek večstranskega sodelovanja;

C. ker Rusija vse od svoje nezakonite vojaške agresije proti Ukrajini povečuje vojaško navzočnost na Arktiki; ker so se politične in varnostne razmere na Arktiki zaradi ruske militarizacije in večje navzočnosti Kitajske spremenile; ker je Rusija sprejela enostranski in nelegitimni režim plovbe po severni morski poti, vključno z zakonom z dne 5. decembra 2022, ki omejuje prehod tujih vojnih ladij, kar

vzbuja resno zaskrbljenost na podlagi mednarodnega prava, zlasti konvencije o pomorskem mednarodnem pravu, in bi lahko zaostrilo geopolitične napetosti na Arktiki;

D. ker se uporaba arktične regije za vojaške namene pospešuje istočasno s slabitvijo mednarodnih regulativnih okvirov v zvezi z nadzorom nad orožjem, tudi jedrskim, zlasti zaradi dejanj totalitarnih in avtoritarnih režimov, kot je Rusija;

E. ker je dosledno spoštovanje ozemeljske celovitosti in mednarodnega prava, zlasti Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu in konvencij Mednarodne pomorske organizacije (IMO), bistvenega pomena za ohranitev Arktike kot varne in stabilne regije; ker je IMO vodilni organ za pomorsko varnost in varstvo okolja na svetu, saj se njene pravno zavezujoče konvencije in prostovoljne smernice uporabljajo po vsem svetu, tudi na Arktiki;

F. ker morajo vse politike o Arktiki odražati raznolike razmere v tej regiji, vključno z različnimi sistemi upravljanja, pravnimi okviri, infrastrukturnimi zmogljivostmi in socialno-ekonomskimi razmerami;

G. ker je Arktični svet glavni forum za sodelovanje na območju polarnega kroga; ker so v Arktičnem svetu tri države članice EU in še dve članici Evropskega gospodarskega prostora, sedem držav članic tega sveta pa je članic Nata;

H. ker je Arktični svet, ki sicer temelji na prostovoljnih zavezah in nima zavezujočih pristojnosti, omogočil konstruktivno sodelovanje in več zavezujočih sporazumov; ker pa so zaradi omejenega mandata manjše njegove zmožnosti za odzivanje na velike izzive, kot so okoljske nesreče ali naraščajoče geopolitične napetosti, kar bi lahko ogrozilo status Arktike kot regije z majhnimi napetostmi; ker so bila zaradi neizzvane ruske vojaške agresije proti Ukrajini prekinjena politična srečanja Arktičnega sveta, kar ogroža njegovo zmožnost, da izpolnjuje svoj mandat in ustrezno deluje;

I. ker pri prošnji EU, da postane polnopravna opazovalka v Arktičnem svetu, ni bilo napredka;

J. ker je arktični preliv med Grenlandijo, Islandijo in Združenim kraljestvom strateški koridor, ki omogoča nadzor pomorskega prometa in odkrivanje hibridnih groženj; ker je vstop Finske in Švedske v Nato poglobil arktično usmeritev zavezništva in bo okrepil njegovo držo v tej regiji;

K. ker se arktična regija segreva približno trikrat hitreje od svetovnega povprečja, kar pospešuje izgubo ledu in ogroža podnebno stabilnost planeta; ker hitro izginja poletni morski led, kar povzroča obsežno uničevanje habitatov in upadanje populacij vrst, ki so odvisne od snega in ledu;

L. ker je Nato leta 2022 priznal, da so podnebne spremembe odločilni izziv in multiplikator groženj, ki močno vplivajo na varnostne in vojaške operacije, tudi na skrajnem severu, ki ga je opredelil kot strateško pomembno regijo, v kateri je zmožnost Rusije, da prekine zavezniške okrepitve in svobodo plovbe v severnem Atlantiku, neposreden izziv za zavezništvo; ker se na območju Arktike najbolj kaže povezava med podnebjem in varnostjo; ker je še naprej treba izvajati Pariški sporazum in evropski zeleni dogovor, da se preprečijo najhujše posledice podnebnih sprememb;

M. ker taljenje permafrosta pomeni čezmejno varnostno, okoljsko in biološko grožnjo zaradi uničujočega vpliva na infrastrukturo, sproščanja metana, ki škoduje podnebju, ponovnega pojava mirujočih in neznanih virusov in bakterij ter prispevanja k motnjam vremenskih vzorcev po vsej Evropi in širše; ker bi lahko podmorski permafrost v vzhodnosibirskem arktičnem pasu postal še en vir emisij metana;

N. ker se zaradi zmanjševanja morskega ledu povečuje svetovno zanimanje za Arktiko in njene vire; ker se zlasti zaradi hitrega umikanja morskega ledu odpirajo sezonski in morda celoletni trgovinski koridorji, kot so severna morska pot, severozahodni prehod in morebitna prihodnja čezpolarna pot, kar bi lahko preoblikovalo svetovne trgovinske tokove, za Arktiko pa pomenilo tudi velike okoljske, varnostne in upravljavske izzive; ker so težke vremenske razmere, omejene zmogljivosti za iskanje in reševanje, visoki stroški zavarovanja in nerešena vprašanja v zvezi z mednarodnim pravnim statusom velike ovire za celovito vzpostavitev teh novih morskih poti, številni deležniki pa zahtevajo, da se te poti obravnavajo kot del „skupnih globalnih dobrin“;

O. ker so spremembe na Arktiki zaradi podnebne krize neločljivo povezane z Evropo; ker višje temperature, dvig morske gladine, zmanjševanje biotske raznovrstnosti in ekstremni vremenski pojavi vplivajo na ljudi in ekosisteme v Evropi, kar poudarja potrebo po politikah, ki bodo temeljile na znanju in znanosti ter vključevale lokalne arktične skupnosti in raziskovalne ustanove;

P. ker je Rusija znatno razširila vojaško prisotnost in infrastrukturo na Arktiki in s tem povečala vojaško napetost v regiji; ker je v konceptu ruske zunanje politike iz leta 2023 Arktika opredeljena kot ena od prednostnih ruskih regij; ker je militarizacija Arktike v nasprotju z duhom sodelovanja, na katerem so doslej temeljili odnosi med arktičnimi državami;

Q. ker lahko poglabljanje sodelovanja med Kitajsko in Rusijo na Arktiki s skupnimi energetskimi projekti, naložbami v infrastrukturo in plovnimi podvigi vzdolž nastajajočih arktičnih pomorskih poti utrdi geopolitično os izkoriščanja virov in omejenega dostopa na škodo arktičnih obalnih skupnosti, domorodnih ljudstev in globalnih okoljevarstvenih ukrepov; ker sta rusko kršenje suverenosti in

ozemeljske celovitosti sosednjih držav ter oviranje plovbe v Azovskem, Črnem in Baltskem morju zelo zaskrbljujoči in ju je treba upoštevati, kadar se ocenjujejo možnosti za mirno sobivanje na Arktiki;

R. ker zlasti Rusija z gradnjo in uporabo univerzalnega ledolomilca na jedrski pogon Čukotka (projekt 22220) v okviru svojega širšega programa za zagotovitev celoletne plovbe vzdolž severnomorske poti krepi svojo arktično infrastrukturo; ker Rusija gradi dodatne ledolomilce za podporo svojim strateškim ambicijam na Arktiki;

S. ker je iz satelitskih posnetkov iz leta 2023 razvidna obsežna gradnja novih stavb in infrastrukture na oddaljenem arktičnem otoku Nova zemlja, ki ga Rusija zgodovinsko uporablja za preizkušanje jedrskega orožja; ker ta razvoj dogodkov vzbuja resno zaskrbljenost zaradi obnovljenih jedrskih dejavnosti na Arktiki in njihovih posledic za regionalno in okoljsko varnost; ker rusko širjenje gradnje vojaških objektov, tudi na otoku Wrangel, ki je na Unescovem seznamu svetovne dediščine in naravni rezervat, vzbuja resne okoljske, varnostne in pravne pomisleke;

T. ker je Rusija marca 2024 sprejela odlok o razširitvi arktičnega območja Ruske federacije na občini Berezovski in Belojarski v hanti-mansijskem avtonomnem okrožju Jugra; ker je ta širitev del ruske strategije za utrditev zveznega nadzora nad naravnimi viri, okrepitev njenih ozemeljskih teženj in privabljanje vlagateljev s spodbudami za posebne ekonomske cone;

U. ker je Rusija povečala hibridne grožnje v arktični regiji, tudi s kibernetskimi operacijami in motenjem sistema GPS; ker arktične vode vse pogosteje uporablja stara in slabo vzdrževana ruska „flota v senci”, ki pluje pod zastavami ugodnosti, da bi se izognila mednarodnim sankcijam, kar pomeni velika okoljska, varnostna in varstvena tveganja v tej občutljivi regiji;

V. ker se je Kitajska opredelila za „državo blizu Arktike“, razglasila „polarno svileno cesto“ kot podaljšek njene pobude En pas, ena pot ter stalno in hitro povečuje svoj odtis severno od arktičnega kroga, tudi z naložbami v ruska podjetja; ker Kitajska v svoji beli knjigi o nacionalni varnosti v novem obdobju iz leta 2025 navaja, da je „polarna varnost“ del njenega koncepta celovite nacionalne varnosti;

W. ker je samoopredelitev Kitajske za „državo blizu Arktike“ zavajajoča, saj je brez pravne podlage, privilegijev ali utemeljitve za vojaško prisotnost na skrajnem severu; ker Kitajska pod pretvezo znanstvenih raziskav uveljavlja svojo vojaško in politično moč, saj imajo kitajske raziskovalne postaje na Arktiki, kot sta postaja Rumena reka na Svalbardu in kitajsko-islandski arktični znanstveni observatorij v Kárhóllu, potencialno dvojno rabo; ker je kitajska obalna straža oktobra 2024 zatrdila, da je med skupnim

patruljiranjem z Rusijo prvič zaplula v Arktični ocean ter tako dodatno opozorila na usklajeno kitajsko-rusko prizadevanje za povečanje njunega strateškega odtisa na skrajnem severu;

X. ker je v zadnjih letih več evropskih držav zaradi nacionalne varnosti blokiralo kitajske nakupe občutljive arktične infrastrukture, vključno z odločitvijo Danske iz leta 2016, da blokira nakup pomorske baze Grønnedal na Grenlandiji, odločitvijo Finske iz leta 2018, da blokira nakup letališča Kemijärvi, ki je blizu vojaškega območja, in odločitvijo Norveške iz leta 2024, da ustavi prodajo zemljišča Søre Fagerfjord kitajskim kupcem;

Y. ker sta Rusija in Kitajska v zadnjih letih poglobili sodelovanje na Arktiki s podpisom sporazuma o sodelovanju obalnih straž, skupnimi vojaškimi vajami blizu Arktike, kot sta „Ocean 2024“ in „Pacifiška patrulja 2024“, ter tehnološkimi in ladjedelniškimi projekti in novimi trgovinskimi koridorji vzdolž severne morske poti, s čimer sta okrepili svoje strateško usklajevanje na skrajnem severu; ker Kitajska, kljub ruski vojaški agresiji proti Ukrajini, nadaljuje sodelovanje z Rusijo in nadomešča naložbe zahodnih podjetij, ki so bile izgubljene zaradi zahodnih sankcij, ki so bile sprejet po obsežni ruski invaziji Ukrajine;

Z. ker Kitajska s tovorno ladjo preizkuša hitro pot do Evrope prek Arktike, da bi vzpostavila redni prevoz prek ruske severnomorske poti, ki bi povezoval več pristanišč v Aziji in Evropi;

AA. ker se pristop Združenih držav Amerike do Arktike razvija v smeri večjega udejstvovanja, pred tem pa so bile podane nekatere obžalovanja vredne izjave, ki so vključevale Grenlandijo;

AB. ker imajo domorodna ljudstva in lokalne skupnosti nenadomestljivo tradicionalno znanje in delujejo kot glavni upravitelji arktičnih ekosistemov in ker nanje že nesorazmerno vplivajo podnebne spremembe, socialno-ekonomska marginalizacija in degradacija okolja, obenem pa so pogosto izrinjena iz postopkov odločanja; ker evropski oblikovalci politik na splošno priznavajo, da je treba domorodna ljudstva še naprej podpirati in njihove interese obravnavati bolj prednostno pri oblikovanju politik ter hkrati poskrbeti za spoštovanje in upoštevanje njihovega znanja, ki temelji na skupnosti, pri vsakem razvijanju politik; ker je Arktični svet sprejel pomembne ukrepe za reševanje tega vprašanja;

AC. ker so Danska, Švedska in Finska podpisnice deklaracije iz Ottawe iz leta 1996, v kateri se potrjuje njihova zavezanost blaginji prebivalcev Arktike, vključno s priznavanjem posebnega odnosa in edinstvenih prispevkov domorodnih ljudstev in njihovih skupnosti, ter priznavajo tradicionalna znanja teh ljudstev in skupnosti, poziva pa se tudi k celovitemu posvetovanju in sodelovanju z njimi pri odločanju;

AD. ker so arktične regije EU vstopna točka za njeno delovanje in prisotnost na širšem območju Arktike, pri čemer se zagotavljajo viri za evropsko strateško avtonomijo ob hkratnem izpolnjevanju lokalnih interesov, kot so vse večje povpraševanje po naravnih virih in pravice domorodnih ljudstev; ker je podpora EU v okviru kohezijske politike, programov Interreg in Obzorje Evropa ter programov za razvoj podeželja za območja, kot so severna redko poseljena območja, in mrež, kot sta forum županov za Arktiko in Arktičnih šest, ključna za interese EU na Arktiki;

AE. ker lahko pobude, kot je vrh domorodnega ljudstva Sami iz Barentsove evro-arktične regije, ki je leta 2023 potekal v Evropskem parlamentu, dodatno okrepijo sodelovanje s skupnostjo Samijev;

AF. ker bo Grenlandija v imenu Kraljevine Danske predsedovala Arktičnemu svetu v obdobju 2025–2027, kar bo ključna priložnost za okrepitev vključujočega, na pravilih temelječega upravljanja Arktike;

AG. ker je strategija Grenlandije, da okrepi svoje diplomatsko predstavljanje po vsem svetu, vključuje pa načrte za odprtje uradov v Ottawi in New Yorku ob hkratni ohranitvi predstavništev v Washingtonu, Pekingu, Reykjaviku in Bruslju; ker je ameriška vesoljska baza Pituffik na Grenlandiji strateškega pomena za Natov raketni obrambni sistem in dejavnosti spremljanja iz vesolja;

AH. ker je EU vsled večkratnih priporočil Parlamenta marca 2024 končno odprla svoj urad v Nuuku, s čimer je okrepila svojo diplomatsko prisotnost na Grenlandiji in spodbudila tesnejše sodelovanje z njo; ker so se EU in Ferski otoki dogovorili o tesnejšem partnerstvu, vključno s sodelovanjem na področjih ribištva in podnebja ter pri drugih strateških vprašanjih;

AI. ker so razširjeni ogljikovodiki, elementi redke zemlje, ribolov in drugi viri z Arktike vse bolj zaželeni, zato so potrebni strogi trajnostni standardi in pravična delitev koristi;

AJ. ker ima Arktika raznolike vire energije, ki so ključni za zeleni in digitalni prehod EU, vključno z zelenim vodikom ter vodno, vetrno in geotermalno energijo, kar lahko prispeva k diverzifikaciji in razogljičenju mešanice energijskih virov EU; ker so potrebne strateške naložbe za zagotavljanje kritičnih surovin, ki so bistvene za industrijsko konkurenčnost in obrambne zmogljivosti EU;

AK. ker pobude, kot sta Polar Connect in koncept Vision 2030, predvidevajo odporne čezarktične podmorske kablovode, s katerimi bi Grenlandijo in Islandijo povezali s celinsko Evropo; ker so ti projekti izpostavljeni hibridnim grožnjam zlonamernih akterjev, kot sta Rusija in Kitajska;

AL. ker je razvoj arktičnih podmorskih optičnih kablov, ki bi Evropo povezali z Japonsko in Južno Korejo, strateška priložnost za varnejšo

in visokohitrostno digitalno povezljivost, večjo digitalno suverenost EU ter tesnejše sodelovanje med EU in Azijo; ker je zaščita podmorskih kablov, cevovodov, komunikacijskih sistemov in prometnih koridorjev na Arktiki bistvena za digitalno, energetsko in gospodarsko varnost EU in EGP;

AM. ker Grenlandija, Islandija in Norveška upravljajo največje trajnostno ribištvo na Arktiki, regija pa razvija strokovno znanje na področju biotehnologije in inovacij, ki so bistvene za prehransko varnost, modro gospodarstvo in vodilno vlogo EU na področju znanosti; ker Konvencija Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu vsebuje določbe o pravicah, dolžnostih in odgovornostih držav, da varujejo okoljske vidike;

AN. ker gospodarski potencial Arktike sega prek naravnih virov v sektorje, kot so trajnostni turizem, vesoljska tehnologija in infrastruktura podatkovnih centrov, kar EU omogoča, da razvije strateška partnerstva, ki izkoriščajo edinstveno geografijo regije, obnovljive vire energije in bližino ključnih zaveznikov;

AO. ker načelo, da se ne škoduje bistveno, pomeni, da se ne podpirajo ali izvajajo gospodarske dejavnosti, ki bistveno škodujejo okoljskim ciljem v smislu člena 17 Uredbe (EU) 2020/852[2];

AP. ker so energetske povezave z Arktiko, vključno z uvozom nafte in plina iz norveškega dela Barentsovega morja, pošiljkami utekočinjenega zemeljskega plina po arktičnih plovnih poteh v obdobju prehoda k energetski avtonomiji EU, izvozom energije iz obnovljivih virov in potencialom zelenega vodika iz Islandije in Grenlandije, infrastrukturnimi projekti, ki jih podpira EU, kot so podmorski kabli in cevovodi, ter sodelovanje na področju raziskav in inovacij za trajnostni razvoj nenadomestljivi za energetsko varnost in prihodnji gospodarski razvoj EU, hkrati pa zagotavljajo naložbe v lokalna arktična gospodarstva in infrastrukturo; ker so zanesljivi energetski partnerji in oskrba ključni za doseganje splošne varnosti, kot sta pokazali ruska vojaška agresija proti Ukrajini in posledična energetska kriza;

AQ. ker na Arktiki primanjkuje infrastrukture, zato so lokalno prebivalstvo in drugi v neugodnem položaju; ker bi lahko z razvojem večnamenskih infrastrukturnih projektov odpravili te pomanjkljivosti in obravnavali širše varnostne izzive;

AR. ker novozgrajeni in načrtovani terminali za utekočinjeni zemeljski plin, zlasti plavajoče enote za shranjevanje in ponovno uplinjanje, h katerim so se države članice EU zavezale v zadnjih letih,

---

[2] Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

predstavljajo ključno vstopno točko za norveški utekočinjeni zemeljski plin ter povečujejo diverzifikacijo in zanesljivost oskrbe; ker sta nadaljnji razvoj in proizvodnja ledolomilcev ključna za raziskovanje in varnost Arktike, Finska pa ima na tem področju posebno strokovno znanje;

AS. ker raziskave, ki jih financira EU, partnerstva programa Obzorje Evropa in satelitske storitve programa Copernicus zagotavljajo bistvene podatke za varnost, podnebno odpornost, varnost plovbe in okoljsko upravljanje na skrajnem severu;

AT. ker varna, odporna in avtonomna satelitska povezljivost predstavlja strateško sredstvo za zaščito komunikacij, boljše situacijsko zavedanje, zaščito kritične infrastrukture in krepitev zmogljivosti EU za preprečevanje hibridnih in konvencionalnih groženj na Arktiki, odvračanje od njih in odzivanje nanje;

AU. ker so vesoljske tehnologije, vključno z določanjem položaja, navigacijo, opazovanjem Zemlje in satelitsko komunikacijo, bistvene za situacijsko zavedanje, monitoring okolja in povezljivost na Arktiki; ker geografska lega Norveške in njeni objekti, kot sta vesoljsko izstrelišče Andøya in misija za arktične satelitske širokopasovne povezave, zagotavljajo kritično infrastrukturo, ki podpira interese EU in omogoča neodvisen evropski dostop do vesolja; ker je okrepljeno sodelovanje z Norveško na področju vesoljskih zmogljivosti bistveno za napredek pri strategiji EU za Arktiko in njeno varnost;

AV. ker ima Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD) osrednjo vlogo pri oblikovanju in usklajevanju politike EU za Arktiko;

1. priporoča, naj Svet, Komisija in podpredsednica Komisije/visoka predstavnica Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko:

   (a) obsodijo rastočo militarizacijo Arktike, zlasti zaradi obsežnega ruskega vojaškega prestrukturiranja, vključno z ustanovitvijo pomorskega kolegija, kar je skupaj z jasnim interesom Kitajske v regiji dodatno zaostrilo regionalne napetosti in ogrozilo tamkajšnjo stabilnost;

   (b) pozorno spremljajo vse večji strateški interes in dejavnosti Kitajske v arktični regiji v okviru „polarne svilne poti“; priznajo, da bi utegnili ambicija, ki jo je razglasila Kitajska, in sicer da do leta 2030 postane „polarna velesila“, in njena vse večja prisotnost prek raziskovalnih misij, strateških naložb v infrastrukturo in partnerstev z dvojno rabo ogroziti uveljavljena načela upravljanja;

   (c) upoštevajo vse možne scenarije groženj, povezane z razmerami v Ukrajini, vključno z morebitno večjo rusko prisotnostjo na Arktiki zaradi morebitne zamrznitve konflikta v Ukrajini; zato v celoti izvajajo sankcije EU na tehnologije z dvojno rabo,

namenjene ruski vojaški širitvi na Arktiki, hkrati pa podprejo sodelovanje Ukrajine s strukturami upravljanja Arktike, tudi z možnostjo statusa opazovalke v ustreznih forumih; okrepijo sankcije proti plovilom flote v senci, ki uporabljajo zastave ugodnosti, da bi se izognila sankcijam na Arktiki; nadgradijo njihovo spremljanje in izvrševanje, tudi z mednarodnim sodelovanjem, da zagotovijo, da pristanišča in zavarovalnice taka plovila uvrstijo na črni seznam; poskrbijo, da države zastave v celoti odgovarjajo za zagotavljanje skladnosti z okoljskimi in varnostnimi standardi;

(d) v celoti priznajo pomen preliva med Grenlandijo, Islandijo in Združenim kraljestvom (GIUK) kot pomorskega tranzitnega koridorja, ki je neločljivo povezan z interesi EU, in tveganja, povezana s tem, da tam potekajo sive operacije; si skladno s tem prizadevajo za krepitev institucionalne odpornosti teh držav in ozemelj v sodelovanju s konstruktivnimi partnerji;

(e) sodelujejo z državami članicami in zaveznicami Nata, da bi okrepili odvračilne zmogljivosti za odzivanje, tudi z okrepljenimi strateškimi dialogi med EU in Natom o situacijskem zavedanju na Arktiki, izmenjavo obveščevalnih podatkov in skupnimi obrambnimi vajami na skrajnem severu po zgledu vaj Arctic Challenge 2023, ki so jih gostile Švedska, Finska in Norveška, ter vojaških vaj Arctic Light 2025, ki jih je vodila Danska; okrepijo sodelovanje s strukturami Nata in Evropskim centrom za preprečevanje hibridnih groženj, da bi povečali odpornost in razvili skupne standarde za zaščito infrastrukture na Arktiki; poglobijo praktično sodelovanje med EU in Natom na Arktiki na področjih skupnega pomena, med drugim z ozaveščanjem na področju pomorstva, zaščito kritične infrastrukture, logistiko ter interoperabilnostjo iskanja in reševanja; povečajo previdnost pri sodelovanju EU z zunanjimi partnerji in vzpostavijo mehanizme varnostnega pregleda na ravni EU za tuje arktične raziskovalne in infrastrukturne projekte;

(f) si hkrati še naprej prizadevajo za preprečevanje prelivanja geopolitičnih konfliktov v regijo, pri čemer naj prevzamejo vidnejšo vlogo na Arktiki in si prizadevajo za celovito prenovo arktične politike, ki bo presegla zastareli koncept arktične izjemnosti in ga namesto tega uporabila kot metodo za oceno porajajočih se izzivov v sedanjih geopolitičnih razmerah;

(g) ob upoštevanju vsega navedenega zagotovijo, da bo delovanje EU na skrajnem severu dopolnjevalo strateški koncept Nata iz leta 2022 in imelo koristi od okrepljene pomorske drže zavezništva; spodbujajo preprečevanje podvajanja in skupno situacijsko zavedanje med Natom in EU ter pozovejo k večji interoperabilnosti med državami članicami EU in drugimi zaveznicami Nata na področjih varnosti na Arktiki, pomorskega

nadzora, operacij iskanja in reševanja ter zaščite kritične infrastrukture;

(h) se seznanijo, da je evropska arktična regija del kontinuuma, ki zajema regijo Baltskega morja v Arktiki, in ima skupne izzive in interese; priznajo, da morajo biti dejavnosti EU na Arktiki usklajene z razvojnimi dejavnostmi EU, ki se izvajajo na vzhodnih obmejnih območjih EU na severu, in jih podpirati, da bi se čim bolj povečal njihov učinek;

(i) v teh okoliščinah in glede na nedavne incidente v Baltskem morju, ki so bili pripisani plovilom ruske flote v senci in kitajskim plovilom, znatno okrepijo zaščito bistvene podvodne infrastrukture na Arktiki, zlasti podmorskih kablov in cevovodov, tudi tistih v bližini Grenlandije, ter zaostrijo regulativni okvir za sankcije in protiukrepe; spoštujejo in izvršujejo obveznosti iz členov 112 do 115 Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, ki so temeljne za zaščito evropske digitalne in energetske povezanosti pred geopolitičnimi motnjami; razvijejo strategijo EU in EGP za spremljanje sodelovanja med Kitajsko in Rusijo na skrajnem severu, ki bi lahko ogrozilo svobodo plovbe in mednarodno pravo, in za zoperstavljanje temu sodelovanju;

(j) podprejo uvedbo skupnih standardov kibernetske varnosti in odpornosti za podvodne kable, mesta iztovarjanja in kritično digitalno infrastrukturo na Arktiki, tudi s skupnimi ocenami tveganja, zahtevami za poročanje o incidentih in rednimi testi odpornosti, ob upoštevanju njihove strateške vloge za odprto strateško avtonomijo EU;

(k) obravnavajo hibridne grožnje, kot so kibernetski napadi, motenje in slepljenje signalov GPS ter sabotaže podmorskih kablov, za kar so potrebni okrepljeni mehanizmi spremljanja in odzivanja prek skupnega okvira EU in Nata za spremljanje in odzivanje ter večje naložbe v nadgrajene, varne in avtonomne satelitske komunikacije, vključno z izstrelitvenimi zmogljivostmi, pa tudi naložbe, podvodni droni in kartiranje morskega dna; v zvezi s tem v sodelovanju z nordijskimi partnerji podpirajo raziskave, testiranje in postopno uvajanje hibridnih tehnologij za nadzor, ki jih financira EU, vključno z brezpilotnimi sistemi, da bi spremljali hibridne grožnje in se odzivali nanje;

(l) okrepijo kolektivno situacijsko zavedanje, odpornost in regionalno stabilnost na Arktiki glede na rastoč strateški pomen vesoljskih zmogljivosti na Arktiki in vse večje in opiranje nanje, kar zadeva evropsko varnost; poleg tega spodbujajo naložbe in partnerstva, ki jih bo vodila EU, z zaupanja vrednimi zavezniki, da bi zaščitili kritično arktično infrastrukturo in zmanjšali odvisnost od avtoritarnih sil, vključno s proizvodnjo

ledolomilcev, po možnosti v sodelovanju s strateškimi partnerji EU;

(m) priznajo zaostrovanje geopolitične tekme na arktičnih pomorskih poteh, zlasti severni morski poti; zato podpirajo diplomatski dialog, namenjen vzpostavitvi jasnih mednarodnih sporazumov o svobodni plovbi in miroljubnem pomorskem sodelovanju, zavračajo enostranske zahteve in spodbujajo uporabo mednarodnega pomorskega prava v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu; skladno s tem javno obsodijo rusko omejevanje svobode plovbe na severni morski poti in krepitev ruske vojaške infrastrukture vzdolž te poti; podprejo uporabo mednarodnega prava za nasprotovanje poskusom legitimizacije spornih ladijskih koridorjev ali projiciranja geopolitičnega vpliva pod pretvezo znanstvenega ali gospodarskega sodelovanja; sodelujejo v regionalnih dialogih o izvajanju sporazuma na podlagi Konvencije Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije na Arktiki;

(n) glede na nesorazmerno velik vpliv, ki ga imajo podnebne spremembe na Arktiki, ter v sodelovanju z mednarodnimi partnerji in arktičnimi domorodnimi ljudstvi nujno izboljšajo strategije prilagajanja, ki imajo tudi varnostnopolitično razsežnost, podprejo obsežne pobude za spremljanje in znatno povečajo naložbe v raziskovalne programe, ki dajejo prednost potrebi po uravnoteženju gospodarske rasti in zaščite kritičnih ekosistemov na Arktiki v skladu z načelom, da se ne škoduje bistveno, iz člena 17 Uredbe (EU) 2020/852; priznajo, da podnebne spremembe sicer ogrožajo arktične ekosisteme, vendar ima dvig temperature tudi velike družbene posledice v arktičnih regijah, in poudarijo, da je treba ljudi, ki živijo na Arktiki, postaviti v središče raziskav ter poskrbeti za to, da koristi, ki jih prinašajo raziskovalne dejavnosti, pomagajo lokalnim skupnostim pri prilagajanju in izboljšanju svoje odpornosti;

(o) glede na pomen, ki ga imajo arktični naravni viri, vključno z ogljikovodiki, redkozemeljskimi elementi in ribištvom, skupaj z državami članicami okrepijo soglasna partnerstva z Grenlandijo in drugimi arktičnimi deležniki, vključno z domorodnimi skupnostmi, na področju trajnostne ekstrakcije in predelave virov, pri tem pa dosledno spoštujejo najvišje okoljske standarde, da bi se izognili katastrofalnim posledicam, kot so bile tiste, ki jih je povzročilo razlitje nafte v bližini Norilska (Rusija) leta 2020; zagotovijo, da bo to sodelovanje na eni strani prispevalo k rasti prebivalstva in oživitvi lokalnih skupnosti na Arktiki, na drugi strani pa zmanjšalo odvisnost EU od Kitajske in

drugih nezanesljivih ponudnikov; upoštevajo strateške interese EU pri zagotavljanju dostopa do kritičnih surovin od zanesljivih, podobno mislečih partnerjev, pa tudi gospodarsko rast EU;

(p) si obenem prizadevajo za vzpostavitev zavezujočega mednarodnega režima okoljske odgovornosti, s katerim se poskrbi, da onesnaževalci v celoti odgovarjajo za nesreče in ekološko škodo v arktičnih vodah, glede na mogoče odprtje novih čezarktičnih plovnih poti;

(q) si prizadevajo za vključitev znanja domorodnih ljudstev v okoljske procese in postopke oblikovanja politik, saj je treba spoštovati in spodbujati pravice domorodnih ljudstev po vsej Arktiki, pri tem pa poskrbijo, da so njihovi interesi in strokovno znanje dobro vključeni v vse ravni oblikovanja politik EU skupaj z vsemi drugimi ustreznimi viri znanja ter da so njihovi jeziki in kultura zaščiteni;

(r) dajo prednost duševnemu zdravju, pismenosti, jezikovnim in mladinskim programom v okviru sodelovanja med EU in Arktiko v skladu s priporočili arktičnih domorodnih in mladinskih forumov;

(s) spoštujejo člen 19 Deklaracije OZN o pravicah domorodnih ljudstev, ki navaja njihove pravice; podobno zagotovijo, da bodo dejavnosti EU in držav članic na Arktiki v skladu z deklaracijo iz Ottawe iz leta 1996 prispevale k blaginji in pravicam domorodnih skupnosti ter jim ne bodo škodovale; obravnavajo povečano izpostavljenost domorodnih ljudstev tujemu vmešavanju in kampanjam dezinformiranja, katerih namen je uporabiti zapletene in edinstvene okoliščine kot orožje, ter se temu zoperstavijo;

(t) v celoti vključijo priporočila iz kirunske deklaracije iz leta 2013 v politiko EU za Arktiko, tudi s podpiranjem večjega financiranja za energijo iz obnovljivih virov in trajnostno ravnanje z odpadki v arktičnih skupnostih, krepitvijo mehanizmov za smiselno sodelovanje domorodnih ljudstev pri upravljanju Arktike in odločanju o njej, krepitvijo civilne varnosti in zmogljivosti za odzivanje v izrednih razmerah v arktičnih regijah, vključno z infrastrukturo za iskanje in reševanje ter pripravljenost na nesreče, ter spodbujanjem interdisciplinarnih partnerstev na področju raziskav in izobraževanja, ki vključujejo podporo za mlade na Arktiki ter lokalne in domorodne institucije;

(u) spodbujajo celovito izvajanje sporazuma o ribolovu v osrednjem Arktičnem oceanu, ki od podpisnic zahteva, da vzpostavijo skupni program znanstvenih raziskav in spremljanja ter vključijo

znanje domorodnih ljudstev, preden dovolijo kakršne koli prihodnje komercialne ribolovne dejavnosti v regiji;

(v) okrepijo sodelovanje v evropskem delu Arktike in z njim, pri čemer naj priznajo, da so naseljena Arktika, čezmejna infrastruktura in odporne družbe strateškega pomena za evropsko varnost; podprejo zlasti razvoj infrastrukturnih projektov sever-sever in vzhod-zahod na švedski in finski Arktiki s posebnim poudarkom na povečanju zmogljivosti železnice, ki Finsko povezuje z Arktičnim oceanom, ter preučijo možnosti novih multimodalnih prometnih povezav za večjo povezljivost in boljšo vojaško mobilnost med EU in nordijskimi območji;

(w) ob zavedanju pomena odporne povezljivosti za arktične skupnosti in varnost EU oblikujejo instrumente EU, ki dejavno spodbujajo večje gospodarsko povezovanje v arktični regiji, saj naložbe v čezmejno infrastrukturo povečujejo mobilnost, spodbujajo inovacije in razvoj podjetij ter krepijo zanesljivost oskrbe in pripravljenost prek sodelovanja med javnimi in zasebnimi akterji;

(x) priznajo, da je podpora EU razvoju in sodelovanju na Arktiki bistvena za gojenje odnosov, zaupanja in razvojnih zmogljivosti na redko poseljenih in ranljivih severnih območjih;

(y) priznajo, da sta konkurenčnost in krizno upravljanje v kompleksnem okolju varnostne politike odvisna od močnih, inovativnih družb in lokalnih podjetij z lastnimi zmogljivostmi ter od čezmejnega sodelovanja med oblikovalci politik, raziskovalci, podjetji in skupnostmi; priznajo, da bi morala EU v tesnem dialogu z ustreznimi državami in regionalnimi organi še naprej podpirati krepitev zmogljivosti odpornejših in bolj trajnostnih arktičnih skupnosti;

(z) podpirajo nadaljnje financiranje EU za arktične raziskovalne projekte in znanstvene dialoge ter dejavno sodelovanje v njih, pri čemer je treba poudariti ključno vlogo mednarodnega znanstvenega sodelovanja pri upravljanju Arktike in razumevanju podnebja; spodbujajo odprto izmenjavo podatkov in vključevanje znanstvenih dognanj v postopke oblikovanja politik, hkrati pa zagotovijo, da ta znanstvena izmenjava poteka ob celovitem zavedanju o sedanjih obrambnih in varnostnih tveganjih, ki izhajajo iz geopolitičnih razmer;

(aa) priznajo, da imajo univerze na podeželskih območjih Arktike edinstveno vlogo kot gonila regionalnega razvoja in gospodarske rasti, in sicer z raziskovalnimi in podjetniškimi inovacijami, privabljanjem novih udeležencev, krepitvijo lokalnih in regionalnih kompetenc ter znanj in spretnosti, spodbujanjem regionalne kohezije ter širjenjem znanja in informacij, ki

prispevajo k odpornosti in pripravljenosti; podpirajo arktične univerze, tudi s finančnimi prispevki prek kombinacije programov EU; okrepijo mobilnost na področju izobraževanja in raziskav med univerzami EU in visokošolskimi ustanovami na Arktiki, tudi na Grenlandiji, Islandiji in na severu Norveške, da bi pridobili novo generacijo strokovnjakov z Arktike in poglobili medosebno sodelovanje; povečajo financiranje interdisciplinarnih raziskav na Arktiki in podprejo ustanovitev Evropskega centra odličnosti za arktične raziskave, in sicer z uporabo storitev Copernicus, infrastrukture odprtih podatkov, meritev na kraju samem in tradicionalnega znanja, da se zagotovijo operativni znanstveni produkti za podporo odločanju na ravni EU in sodelovanju z legitimnimi mednarodnimi partnerji;

(ab) glede na vse večjo podporo pristopu Islandije k EU pozdravijo namero, ki so jo izrazili lokalni organi, da do leta 2027 izvedejo referendum o ponovnem začetku pogajanj o pristopu k EU, in se zavežejo, da bodo spoštovali izid tega referenduma, kot ga bo demokratično izrazilo islandsko ljudstvo; medtem naj proaktivno sodelujejo z islandsko vlado, da bi promovirali koristi morebitnega članstva v EU in povečali pripravljenost za ponoven pristopni proces, če bi Islandija uradno ponovno aktivirala svojo prošnjo, hkrati pa nemudoma okrepijo sodelovanje na področju skupnih interesov in ponudijo pomoč EU v boju proti hibridnim grožnjam in tujemu vmešavanju;

(ac) pozdravijo odločitev islandske vlade, da začne pogovore o partnerstvu na področju varnosti in obrambe z EU; izrazijo mnenje, da bo doseženi sporazum bistvenega pomena za prihodnje odnose med EU in Islandijo;

(ad) priznajo Norveško kot ključno zaveznico EU in Nata ter poudarijo stalno potrebo po krepitvi varnostnega in obrambnega sodelovanja ob popolni uskladitvi z zavezami Nata; glede na to in ob upoštevanju, da bi članstvo Norveške v EU okrepilo njene nacionalne interese in geopolitično odpornost EU, saj bi zapolnilo kritične vrzeli v kolektivni obrambi te države, zlasti v prelivu med Grenlandijo in Islandijo ter Islandijo in Škotsko, preučijo možnost tesnejšega sodelovanja z Norveško, vključno z morebitno razširitvijo uporabe člena 42(7) Pogodbe o Evropski uniji na Norveško in morebitnim pristopom Norveške k EU; poudarijo, da je celovito obrambno sodelovanje z Norveško že mogoče, kar dokazuje čvrsto nordijsko obrambno sodelovanje, ki bi moralo služiti kot vzor za tesnejše vezi med EU in Norveško;

(ae) glede na ključno vlogo, ki jo ima Norveška za energetsko varnost EU, saj je leta 2024 nanjo odpadlo več kot 30 % uvoza plina v EU, izboljšajo sodelovanje na področju energetske odpornosti in diverzifikacije oskrbe kot ključnega orodja – skupaj z drugimi

strateškimi infrastrukturnimi projekti, kot je plinski koridor Baltskega morja – za doseganje strateške avtonomije, večjo odpornost in zmanjšanje odvisnosti EU od ruske oskrbe z energijo;

(af) pozdravijo stalno podporo Norveške za Ukrajino, vključno z njeno odločitvijo, da nameni skoraj 600 milijonov EUR za ukrajinske sisteme zračne obrambe;

(ag) glede na globoko zaskrbljenost Parlamenta zaradi vse večjega geopolitičnega pomena Grenlandije, ki jo še povečujejo izjave zunanjih akterjev, v katerih dvomijo v dansko ustavno ureditev in suverenost, ter poročila o tujem vmešavanju v njene notranje zadeve, vključno z določenimi izjavami vlade ZDA, ponovno potrdijo spoštovanje pravice Grenlandije do samoodločbe in poudarijo, da morajo odločitve o ustavni prihodnosti Grenlandije in njenih mednarodnih odnosih sprejemati izključno ljudje na Grenlandiji, brez kakršnega koli zunanjega pritiska;

(ah) glede na vse večji pomen Grenlandije v arktičnem in evropskem varnostnem okviru ter vse večjo podporo, ki jo med prebivalci Grenlandije uživa njen pristop k EU, kot je razvidno iz javnomnenjskih raziskav, ki kažejo, da je približno 60 % Grenlandcev zdaj naklonjenih ponovni vključitvi v EU, pozdravijo vse morebitne pobude grenlandske vlade za tesnejše politične, institucionalne in gospodarske povezave z EU; spodbujajo EU, naj sodeluje v poglobljenih strateških in gospodarskih partnerstvih, tudi v okviru morebitnega pristopa, če in ko bodo to želeli ljudje na Grenlandiji; v zvezi s tem poudarijo, da bi članstvo v EU – ki omogoča dostop do pobud, kot sta Iris^2 in Galileo – okrepilo vlogo Grenlandije pri upravljanju Arktike, zagotovilo sredstva za zaščito njenih ključnih ekosistemov in omogočilo trajnostni razvoj kritične infrastrukture, ko se bodo odprle nove severne trgovinske poti, ter hkrati izboljšalo njeno varnost;

(ai) se seznanijo s prvo varnostno strategijo Grenlandije z naslovom Grenlandija v svetu: nič o nas brez nas – zunanja in varnostna politike Grenlandije za obdobje 2024–2033, ki odraža načelo smiselnega vključevanja arktičnih narodov v oblikovanje politik, ki vplivajo na njihovo regijo; se seznanijo s priporočilom iz strategije, da se v Nuuku ustanovi mirovni center, ki bi spodbujal dialog ter podpiral raziskave in mediacijo;

(aj) ugotovijo, da se je Grenlandija uskladila s sankcijami, ki jih je EU uvedla proti Rusiji po invaziji na Ukrajino; poudarijo, da odprtje urada Komisije v Nuuku označuje novo fazo sodelovanja z Grenlandijo, ki je že dolgo tesno povezana z EU, čeprav ni država članica, in je prejela njeno finančno podporo, med drugim v izobraževalnem sektorju;

(ak) okrepijo sodelovanje s Kanado; poudarijo strateški pomen partnerstva med EU in Kanado glede na skupne demokratične vrednote in globalne odgovornosti ter spodbujajo varnostno in obrambno partnerstvo na Arktiki v okviru ambicioznega in v prihodnost zazrtega dnevnega reda EU in Kanade;

(al) zlasti poudarijo, da je treba povečati sodelovanje za boj proti zlonamernim dejavnostim Rusije in Kitajske na Arktiki ob hkratnem spodbujanju gospodarskega razvoja in opozarjanju, da lahko vojaško sodelovanje tudi krepi lokalne skupnosti; razvijejo strukturiran dialog v okviru celovitega gospodarskega in trgovinskega sporazuma med EU in Kanado[3], ki bo osredotočen na varstvo ekosistemov in biotske raznovrstnosti, izvajanje mednarodnih okoljskih standardov, odporno infrastrukturo, varnost pomorskih poti in vključevanje znanja domorodnih ljudstev v postopke odločanja; opozorijo na velik potencial sodelovanja med EU in Kanado pri kanadskih naravnih virih; spodbujajo tesnejše sodelovanje na znanstvenem in kulturnem področju, da bi opolnomočili domorodno prebivalstvo in okrepili odpornost Arktike; poudarijo, da je sodelovanje pri razvoju in upravljanju infrastrukture ter modelih partnerstev z domorodnim prebivalstvom osrednjega pomena za sodelovanje med EU in Kanado; dajo prednost hitrim ukrepom za poglobitev političnega, gospodarskega in varnostnega sodelovanja s Kanado glede na njeno vlogo ustanovne članice Arktičnega sveta in strateške partnerice EU;

(am) spodbujajo dialog med EU in ZDA o Arktiki; izpostavijo številne skupne izzive EU in ZDA v regiji, od podnebja do varnostnega sodelovanja; poudarijo, da je sodelovanje med EU in ZDA na Arktiki bistveno za zadrževanje Rusije in Kitajske ter zagotavljanje skupne varnosti med EU in ZDA;

(an) poudarijo, da je potreben poglobljen regionalni dialog s podobno mislečimi partnerji na Arktiki, in pozovejo voditelje EU, naj združijo voditelje teh partnerjev, da bi oblikovali skupno, pomembno in izvedljivo dolgoročno strategijo za Arktiko;

(ao) okrepijo večstransko upravljanje in sodelovanje prek Arktičnega sveta, zlasti pod sedanjim predsedstvom Kraljevine Danske ter pod vodstvom Grenlandije v obdobju 2025–2027; v zvezi s tem pozovejo vse članice, naj uveljavljajo miroljubne okvire upravljanja, ki temeljijo na pravu, in ponovno vzpostavijo učinkovito večstransko sodelovanje s posebnim poudarkom na varstvu okolja, trajnostnem razvoju in pravicah domorodnih

---

3 Celoviti gospodarski in trgovinski sporazum (CETA) med Kanado na eni strani ter Evropsko unijo in njenimi državami članicami na drugi strani (UL L 11, 14.1.2017, str. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2017/37/oj).

ljudstev;

(ap) okrepijo sodelovanje z državami opazovalkami Arktičnega sveta, kot sta Japonska in Južna Koreja, s poudarkom na trajnostni tehnologiji, zmogljivostih za ledolom in pomorski varnosti, hkrati pa zaščitijo strateške interese EU;

(aq) obnovijo prizadevanja za podporo prošnji EU, da postane polnopravna opazovalka v Arktičnem svetu, in povečajo udeležbo EU v delovnih skupinah Arktičnega sveta;

(ar) povečajo financiranje in podporo za sodelovanje s ključnimi arktičnimi institucijami, kot so Arktični gospodarski svet, forum županov Arktike in stalni odbor poslancev arktične regije, tudi s krepitvijo zmogljivosti, skupnimi projekti in raziskovalnimi pobudami, ob priznavanju njihove bistvene vloge pri spodbujanju trajnostnega razvoja in lokalnega delovanja v arktični regiji;

(as) priznajo, da so za posodobljeno in okrepljeno strategijo EU za Arktiko potrebna tudi dodatna finančna sredstva; zato zagotovijo, da se bodo v naslednjem večletnem finančnem okviru spodbujale strateške naložbe v arktične zmogljivosti za ladijski promet, sodobne komunikacijske sisteme, logistična vozlišča in podporno infrastrukturo, vključno z ledolomilci; poudarijo, da morajo te naložbe zagotavljati dosledno spoštovanje okoljskih standardov ter smiselno sodelovanje domorodnih ljudstev pri načrtovanju in izvajanju politik;

(at) okrepijo mandat posebnega odposlanca za arktična vprašanja, tako da mu dodelijo jasnejša pooblastila, ustrezne vire in odgovornosti, da spremlja razvoj na področju varnosti in okolja, zastopa EU na arktičnih forumih, usklajuje politiko za Arktiko, sodeluje z domorodnimi skupnostmi ter poroča Svetu in Parlamentu;

(au) pozovejo k ustanovitvi posebnega oddelka za Arktiko v okviru ESZD, da bi spodbudili celovitejše in bolj proaktivno sodelovanje z arktičnimi državami in deležniki; poudarijo, da bi morala EU arktično regijo obravnavati kot dolgoročno partnerico na področju trajnostne blaginje, pri čemer bi bilo treba dati prednost sodelovanju na gospodarskem, okoljskem in varnostnem področju; pozovejo ESZD, naj pridobi strokovno znanje o Arktiki, tudi z usposabljanjem osebja in tesnejšim sodelovanjem z arktičnimi skupnostmi in institucijami, ter okrepi sodelovanje EU v delovnih skupinah Arktičnega sveta; poudarijo, da je treba to krepitev zmogljivosti podpreti z zadostnimi finančnimi sredstvi, vključno s sredstvi za usposabljanje osebja, raziskave in vzpostavljanje partnerstev z arktičnimi skupnostmi in institucijami, da se zagotovi celovit, informiran, učinkovit in usklajen pristop k politiki EU za Arktiko;

(av) preučijo možnost vzpostavitve uradnega predstavništva EU na Ferskih otokih in ga vzpostavijo, da bi okrepili politični dialog, izboljšali sodelovanje na področju ribištva, odpornosti proti podnebnim spremembam in trajnostnega razvoja ter utrdili strateško prisotnost EU v severnoatlantski regiji;

2. naroči svoji predsednici, naj to priporočilo posreduje Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter v vednost vladam in parlamentom arktičnih držav ter organizacijam, ki predstavljajo domorodna ljudstva.